

Sygnatura akt VI Ka 1039/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **9 grudnia 2016** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Peteja-Żak

Protokolant Aleksandra Studniarz

przy udziale Aleksandry Słotwińskiej Prokuratora Prokuratury Rejonowej wZ.po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2016 r.

sprawy **K. B. syna K. i K.**

ur. (...) w P.

oskarżonego z art. 178a§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 22 lipca 2016 r. sygnatura akt II K 857/15

na mocy art. 437 § 1 kpk i art. 636 § 1 kpk

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. S. kwotę 516,60 zł (pięćset szesnaście złotych i sześćdziesiąt groszy) obejmującą kwotę 96,60 zł (dziewięćdziesiąt sześć złotych i sześćdziesiąt groszy) podatku VAT, tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony oskarżonego z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

3. kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 1039/16

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 9 grudnia 2016r.

Sąd Rejonowy w Zabrze wyrokiem z dnia 22 lipca 2016r., w sprawie o sygn. II K 857/15, uznał oskarżonego K. B. za winnego popełnienia czynu polegającego na tym, że w dniu 27 września 2015r. w Z. prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki V. (...) o nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości wyrażającym się stężeniami alkoholu w wydychanym powietrzu: I badanie 0,31 mg/l, II badanie 0,31 mg/l, III badanie 0,24 mg/l, IV badanie 0,27 mg/l, tj. występku z art. 178a § 1 kk i za to przestępstwo na mocy tego przepisu w zw. z art. 34 § 1 kk, art. 34 § 1a pkt 1 kk w zw. z art. 35 § 1 kk skazał go na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności zobowiązując do wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym.

Na mocy art. 42 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów określonego rodzaju, a to samochodów osobowych na okres 3 lat, a na mocy art. 43a § 2 kk świadczenie pieniężne w kwocie 5.000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonego środka karnego okres zatrzymania prawa jazdy w zakresie określonej kategorii od dnia zdarzenia do dnia wyrokowania, zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy stosowne wynagrodzenie tytułem zwrotu nieopłaconych kosztów świadczonej pomocy prawnej z urzędu, a samego oskarżonego zwolnił od ponoszenia kosztów sądowych.

Apelację od tego wyroku wywiódł Prokurator, zaskarżając wyrok na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej orzeczenia o karze i zarzucając mu obrazę prawa materialnego, a to art. 42 § 2 kk, poprzez wyrażenie błędnego poglądu prawnego odnośnie możliwości orzeczenia na zasadzie tego artykułu środka karnego polegającego na zakazie prowadzenia pojazdów mechanicznych określonego rodzaju, a to samochodów osobowych, podczas gdy prawidłowa interpretacja tego przepisu prowadzi do odmiennego wniosku.

W oparciu o powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczonego środka karnego poprzez orzeczenie wobec oskarżonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, modyfikując ten wniosek na rozprawie apelacyjnej wnosząc o orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Analiza akt sprawy, pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia oraz wywiezionej apelacji doprowadzić musiała do uznania, iż apelacja ta na uwzględnienie nie zasługuje, przez co zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.

Rozpoznając środek zaskarżenia wniesiony przez oskarżyciela, w pierwszym rzędzie zbadał Sąd Okręgowy z urzędu prawidłowość ustaleń Sądu Rejonowego w zakresie stanu faktycznego oraz winy oskarżonego, jak i przyjętej w zaskarżonym orzeczeniu kwalifikacji prawnej, w tym zakresie nie dopatrując się jakichkolwiek uchybień. Poczynione przez Sąd I instancji w oparciu o właściwie zebrany i oceniony materiał dowodowy ustalenia faktyczne uznać należy za trafne, zgodne ze zgromadzonymi i ujawnionymi w toku rozprawy dowodami, które tenże Sąd ocenił w sposób pozostający pod ochroną art. 4 kpk, art. 5 § 2 kpk oraz art. 7 kpk. Stanowisko swoje Sąd należycie uzasadnił w sposób zgodny z treścią art. 424 kpk. Sąd orzekający nie dopuścił się przy rozpoznawaniu sprawy ani przy wyrokowaniu błędu w ustaleniach faktycznych, a ustalenia te znajdują w zupełności potwierdzenie w zgromadzonych dowodach. Sąd Rejonowy rozpoznając sprawę nie przekroczył także granic swobodnej oceny dowodów. Przekroczenie takowe może mieć miejsce bowiem wyłącznie w sytuacji, gdy na podstawie prawidłowo zgromadzonych dowodów Sąd poczynił ustalenia faktyczne niezgodne wprost z zebranymi dowodami lub wysnuł z tak zgromadzonych dowodów wnioski sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego bądź też wnioski wyciągnięte z zebranego materiału dowodowego wyprowadzone zostały z bezzasadnym pominięciem dowodów przeciwnych do poczynionych ustaleń, jak również wówczas, gdy bezzasadnie Sąd odmówił wiary określonym dowodom. Tak w niniejszej sprawie się nie stało. Ocena przeprowadzona przez Sąd Rejonowy była wszechstronna i jako obiektywna nie nosi znamion dowolności. Sąd Okręgowy podzielił ustalenia Sądu meriti w zakresie winy oskarżonego, która w okolicznościach niniejszej sprawy nie może budzić wątpliwości. Słusznie ustalił Sąd zatem, że dopuścił się oskarżony popełnienia przypisanego jego osobie przestępstwa.

Wprawdzie winy oskarżonego w wywiezionym środku odwoławczym skarżący nie kwestionował, to jednak kontrolując zaskarżone orzeczenie z urzędu stwierdził Sąd odwoławczy, że zgromadzone w postępowaniu niniejszym dowody nie pozostawiają wątpliwości, iż K. B. dopuścił się przypisanego mu wyrokiem w niniejszej sprawie przestępstwa w sposób opisany w pisemnych motywach orzeczenia. Dowody te, analizowane we wzajemnym powiązaniu, przekonują do wniosku o sprawstwie oskarżonego, a załączone do akt sprawy dokumenty oraz zeznania świadków i treść sporządzonej opinii przez pracowników spółki (...) sp. z o.o. potwierdzają jedynie niezbieżność fakt prowadzenia przez niego samochodu w stanie nietrzeźwości. W tych okolicznościach wina oskarżonego, jak i przyjęta przez Sąd orzekający kwalifikacja prawna czynu nie mogą budzić żadnych wątpliwości.

Odnosząc się natomiast do zarzutu apelacji, kwestionującej wyłącznie decyzję Sądu o orzeczeniu wobec oskarżonego w sposób nieprawidłowy w oparciu o przepis art. 42 § 2 kk środka karnego, stwierdzić trzeba na wstępie, że w realiach niniejszej sprawy zasadnym było orzeczenie wobec oskarżonego kary o charakterze wolnościowym, tj. ograniczenia

wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Nawet zważywszy na uprzednią karalność oskarżonego oraz podnoszone przez niego problemy ze zdrowiem, zdaniem Sądu odwoławczego rodzaj kary, postulowanej zresztą przez oskarżyciela w niniejszym postępowaniu, w sposób należyty spełni swe cele zapobiegawcze i wychowawcze, wypełniając równocześnie wymogi prewencji ogólnej i w zakresie społecznego oddziaływania. Sąd Rejonowy właściwie ustalił stopień zawinienia oskarżonego i wymierzył mu zatem karę adekwatną do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, według swojego uznania i w granicach przewidzianych przez ustawę. W pisemnych motywach uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób obszerny i szczegółowy uwzględnił całokształt okoliczności mający wpływ na wymiar kary, biorąc pod uwagę wszystkie dyrektywy jej orzekania. Słusznie wysnuwa także Sąd meriti wobec oskarżonego pozytywną prognozę kryminologiczno – społeczną, uznając, iż taka kara orzeczona w rozmiarze 6 miesięcy w sposób właściwy wpłynie na kształtowanie postawy sprawcy, wdrażając go do poszanowania porządku prawnego oraz kształtując w nim właściwe podejście do pracy.

Skarżący w apelacji kwestionuje prawidłowość orzeczonego w oparciu o przepis art. 42 § 2 kk środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów określonego rodzaju, a to samochodów osobowych na okres 3 lat, zarzucając Sądowi orzekającemu niewłaściwe zinterpretowanie charakteru tego środka poprzez wskazanie na konkretny typ pojazdów, którymi nie może poruszać się oskarżony, a tym samym „wyjście poza ramy pojazdów określonych co do rodzaju”. Należy zgodzić się zarówno z Sądem I instancji, jak i ze skarżącym gdy przytaczają Oni rozumienie przez przepisy ustawy, doktrynę jak i orzecznictwo pojęcia pojazdu mechanicznego, nie może być bowiem wątpliwości, że pojazdem mechanicznym jest każdy pojazd zaopatrzony w poruszający go silnik (pojazd samochodowy, maszyna rolnicza, motocykl, lokomotywa kolejowa, samolot, helikopter, statek wodny i inne), jak również pojazd szynowy zasilany z trakcji elektrycznej (tramwaj, trolejbus) - wyrok SN z dnia 25 X 2007r., III KK 270/07, PiP 2008, z. 5, poz. 2. Sąd Najwyższy uznał, że „pojazdem mechanicznym w ruchu lądowym jest każdy pojazd drogowy lub szynowy napędzany umieszczonym na nim silnikiem, jak również maszyna samobieżna i motorower. Nie są pojazdami mechanicznymi rowery zaopatrzone w silnik pomocniczy o pojemności nieprzekraczającej 50 cm³ pod warunkiem, że zachowują wszystkie normalne cechy charakterystyczne budowy umożliwiające ich zwykłą eksploatację jako rowerów” (wyrok SN z 4 II 1993r., III KRN 254/92, OSP 1993, z. 10, poz. 198, z glosą R.A. Stefańskiego, OSP 1993, z. 10, s. 462-465), jak też stwierdził, że „motorower, przeznaczony do poruszania się w ruchu drogowym wyłącznie przy pomocy silnika, jest pojazdem mechanicznym w rozumieniu przepisów Kodeksu karnego i Kodeksu wykroczeń, niezależnie od posiadanych parametrów technicznych” (uchwała SN z 12 V 1993r., I KZP 9/93, OSNKW 1993, nr 5-6, poz. 27). Nie może być zatem żadnych wątpliwości, iż oskarżony w czasie inkryminowanego zdarzenia poruszał się pojazdem mechanicznym będąc w stanie nietrzeźwości, co nie było wszak kwestionowane przez nikogo.

Jest także niebudzące żadnych wątpliwości w następstwie lektury orzecznictwa stwierdzenie, iż orzekany zakaz powinien dotyczyć tego pojazdu, który sprawca prowadził, popełniając przestępstwo. Pozbawione racjonalności byłoby wyłączenie z zakresu zakazu pojazdu, który sprawca prowadził, popełniając przestępstwo (zob. na ten temat m.in. wyroki SN z dnia 20 I 2010r., IV KK 395/09, Lex nr 570153; z 14 I 2009r., V KK 364/08, OSNSK 2009, poz. 167; z 7 I 2008r., II KK 225/07, OSNSK 2008, poz. 6; z 1 IV 2008r., V KK 33/08, Prok. i Pr. - wkł. 2008, nr 9, poz. 17; z 10 I 2007r., III KK 434/06, OSNSK 2007, poz. 105; z 24 I 2007r., III KK 436/06, OSNSK 2007, poz. 288 i szereg innych). Również i tego stwierdzenia nie kwestionuje skarżący Prokurator, wskazując na racjonalność takiego rozumowania – a to konieczność łączenia zakresu zakazu z pojazdem, przy użyciu którego popełniono przestępstwo. Dodatkowo jednak wskazuje On także i na to, że jedynie w przypadkach szczególnie nagannych Sąd winien orzekać zakaz obejmujący wszystkie pojazdy mechaniczne, przenosząc jednak powyższą uwagę na grunt przedmiotowej sprawy w sposób dość pobieżny i ogólnikowy, tzn. nie odnoszący się in concreto do okoliczności ujawnionych w tej sprawie.

Jak podnosi się w doktrynie, w art. 42 § 2 kk zakresem przedmiotowym uregulowanego tam zakazu objęte są uprawnienia do prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju. Zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów obejmuje pojazdy tego rodzaju ze wszystkich stref ruchu. Treść tego przepisu pozostawia zatem Sądowi dużą swobodę kształtowania zakresu przedmiotowego zakazu, pozwalając dostosować go do zagrożenia, jakie może wywoływać uczestniczenie sprawcy w ruchu. Wybierając drugą z tych postaci zakazu, Sąd może jego

zakres zawęzić do jednego rodzaju pojazdów, np. do motocykli, jak też objąć nim kilka rodzajów pojazdów, np. motocykle i samochody osobowe. Za tym ostatnim rozwiązaniem, poza argumentami podanymi przy omawianiu zakazu orzekanego fakultatywnie, przemawia wykładnia logiczna art. 42 § 2 kk. Skoro bowiem można orzec zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów jednego rodzaju, to tym bardziej można zakazem objąć kilka rodzajów pojazdów (argumentum a fortiori). Sam sposób określenia zakresu przedmiotowego zakazu może być określony natomiast przez wymienienie pojazdów, których dotyczy, jak też przez wyłączenie niektórych z nich. Zasadny jest zatem pogląd Sądu Najwyższego, że ograniczenie zakazu prowadzenia pojazdów do zakazu dotyczącego jedynie pojazdów określonego rodzaju może być dokonane od strony „pozytywnej”, tj. przez wymienienie rodzaju czy rodzajów pojazdów objętych orzeczoną karą (obecnie środkiem karnym) zakazu, ale i od strony „negatywnej”, tj. przez wyłączenie spod orzeczonego środka karnego zakazu pojazdów danego rodzaju (wyrok SN z 16 VI 1994r., II KRN 101/94, OSNKW 1994, nr 7-8, poz. 45).

Zgodzić się trzeba też ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, że „ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym wiąże określone kategorie z dokumentem stwierdzającym uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym (zob. art. 88 i nast. tej ustawy - obecnie art. 6 ustawy o kierujących pojazdami). Jest więc podział praw jazdy na kategorie, nie zaś podział pojazdów mechanicznych na takie kategorie. Dlatego użycie formuł zawartych w nieobowiązującym już art. 88 ustawy Prawo o ruchu drogowym przy orzekaniu zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych określonego rodzaju może być tylko odpowiednie np. zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych określonych obecnie art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy o kierujących pojazdami (uprawnienie do kierowania którymi stwierdza prawo jazdy kategorii B)” - wyrok SN z 6 VII 2006r., IV KK 144/06, OSNSK 2006, poz. 1356).

W tej sytuacji ma rację Sąd Rejonowy orzekając zakaz prowadzenia pojazdów określonego rodzaju, a więc samochodów osobowych na okres lat 3. Trzeba stwierdzić, że obowiązek orzeczenia wobec nietrzeźwego kierowcy przestępstwa skierowanego przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych albo pojazdów mechanicznych określonego rodzaju ściśle sprzęgnięty jest zawsze z celem, jaki zakaz ten ma realizować. Chodzi nie tylko więc o kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa, ale w pierwszym rzędzie o cele, które zakaz ten ma osiągnąć wobec oskarżonego. Orzeczenie takiego środka ma nie tylko spełnić swe cele represyjne, ale przede wszystkim zapobiegawcze, wysunięte przed wychowawcze. Słusznie więc obligatoryjny wszak zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych ma służyć głównie wyeliminowaniu z ruchu kierujących pojazdem takim, którym dopuszczono się czynu zabronionego. Oskarżony K. B. w czasie zdarzenia posiadał poza uprawnieniem do kierowania pojazdami osobowymi także uprawnienia do prowadzenia innych pojazdów silnikowych. Zważywszy na okoliczności popełnienia przypisanego mu czynu, towarzyszący mu stopień nietrzeźwości, motywy i pobudki sprawcy, z drugiej zaś strony jego warunki i właściwości osobiste, od których w zupełności abstrahuje apelujący, zdaniem Sądu odwoławczego orzeczenie wobec oskarżonego środka karnego w ograniczonym zakresie będzie wystarczające dla osiągnięcia celów kary, z drugiej zaś wybór takiego adekwatnego środka karnego, wbrew czynionemu zarzutowi, nie obraża wymienionego wyżej przepisu art. 42 § 2 kk. Oskarżony sam przyznaje, że w przeszłości miał problemy nie tylko natury rodzinnej (czego następstwem jest zapadły wyrok w sprawie o czyn z art. 207 § 1 kk), ale i zdrowotnej, także tej związanej z nadużywaniem alkoholu. Jak wynika z jego oświadczenia oraz treści przedłożonego dokumentu, obecnie – po opuszczeniu zakładu karnego – zamieszkuje wraz z małżonką oraz czworgiem małoletnich dzieci, pozostających na jego utrzymaniu, dwoje pozostałych zaś jest już dorosłych. Pozostając jedynym żywicielem rodziny i zajmując się niepracującą, schorowaną żoną, będąc na rencie chorobowej – powypadkowej, ma on szansę obecnie zarobkować dodatkowo dorywczo, dzięki zakupionemu pojazdowi ciężarowemu. O ile zatem ma rację Prokurator wskazując na pozostawioną oskarżonemu możliwość poruszania się pojazdem o większych gabarytach, mogących stwarzać większe zagrożenie dla bezpieczeństwa na drodze, nie zauważa aktualnie prezentowanej przez oskarżonego postawy, pełnej skruchy, żalu i nagannej oceny dla swojego dotychczasowego postępowania, dokonując tej oceny w oderwaniu od sytuacji osobistej, warunków i właściwości oskarżonego. Podejmując leczenie uzależnienia od alkoholu, poddał się on zabiegowi wszczepienia substancji (...), na skutek której dalsze spożywanie alkoholu jest bezwzględnie przeciwwskazane (może grozić nawet śmiercią), jest zatem świadomy tej okoliczności, chcąc za wszelką cenę aktualnie spełnić się w roli ojca rodziny i męża. Z tych też powodów orzeczony środek karny w postaci zakazu prowadzenia samochodów osobowych jest jak najbardziej

adekwatny nie tylko do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, ale i spełniający swe cele – zapobiegawcze i wychowawcze.

Apelacja zatem, w której domagał się skarżący orzeczenia wobec oskarżonego surowszego środka karnego, na uwzględnienie nie zasługiwała.

Kierując się wskazanymi w niniejszym uzasadnieniu powodami Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok zatem utrzymał w mocy; nie znalazł podstaw do kwestionowania trafności zaskarżonego wyroku w zakresie ustalonego stanu faktycznego i przeprowadzonej przez Sąd I instancji oceny dowodów, kwalifikacji prawnej, ani - co za tym idzie - rozstrzygnięcia o winie oskarżonego, jak również o karze, w tym także w zakresie wysokości orzeczonego obligatoryjnie świadczenia pieniężnego.

W pkt 2 wyroku zasądono od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy oskarżonego z urzędu koszty nieopłaconej przez oskarżonego pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym, obejmujące także kwotę podatku VAT, a nadto kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciążono Skarb Państwa.